

Ekspонат miesiąca - Czerwiec 2022 r.

Państwowa Odznaka Sportowa - klasa złota - okres II RP

Grajewska Izba Historyczna jako ekspонат miesiąca czerwca proponuje Państwową Odznakę Sportową klasy złotej z okresu II Rzeczypospolitej.

Ekspонат został zakupiony do zbiorów GIH we wrześniu 2011 roku i jest eksponowany na ekspozycji poświęconej 9 Pułkowi Strzelców Konnych. Odznaki tego typu (różnych klas i kategorii) były powszechnie zdobywane przez żołnierzy 9 Pułku Strzelców Konnych oraz członków grajewskich stowarzyszeń sportowych i paramilitarnych (np. ZHP, Strzelec, Przysposobienie Wojskowe) aż do wybuchu II wojny światowej.

Odznakę wykonano metodą odlewu ze złożonego mosiądzu i ma wymiary 32 x 28 mm. Odznaka ma kształt połączonych ze sobą odwróconego trapezu (u góry) i połowy koła (od dołu). Górną część tworzy stylizowany, geometryczny orzeł emaliowany na biało ze złotą koroną. Nogi i ogon orła spoczywają na połówce owalnej tarczy w kolorze złotym. Po bokach i poniżej łap orła litery wypełnione czerwoną emalią „P” (z lewej) „O” (u dołu) i „S” (z prawej), będące pierwszymi literami nazwy odznaki „Państwowa Odznaka Sportowa”. Dolna połowa zakończona półkoliście w formie stylizowanego, przewiązanego wieńca. Rewers odznaki gładki, z centralnie przymocowanym, gwintowanym słupkiem śr. 2 mm i wysokości 10 mm. Brakuje nakrętki, która mogłaby pomóc w ustaleniu wykonawcy odznaki.

Państwowa Odznaka Sportowa

została ustanowiona Rozporządzeniem Rady Ministrów z 27 czerwca 1930 r. dla osób, które wykazywały dodatnie wyniki w zakresie sprawności fizycznej. Celem POS było podniesienie sprawności fizycznej najszerszych warstw społeczeństwa oraz podtrzymanie tej sprawności przez jak najdłuższy okres życia. Była emitowana i nadawana w latach 1931–1939. Prawo otrzymania Państwowej Odznaki Sportowej miał każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej o nieposzlakowanej opinii, który ukończył 14 lata (kobiety – 16 lat) i poddał się z dodatnim wynikiem próbie sprawności fizycznej. Państwową Odznakę Sportową można było zdobyć w trzech klasach: brązowej, srebrnej i złotej. Dodatkowo każda klasa miała 4 stopnie. Można ją było zdobyć po uzyskiwaniu wyników odpowiednich dla danej kategorii wiekowej w sześciu grupach sprawności (gimnastyce i pływaniu, skokach, biegach, lekkiej atletyce, marszach i strzelaniu). Do odznaki nadawano też miniaturki noszone przez osoby nie pełniące czynnej służby wojskowej w lewej klapie. Prawo przyznawania odznaki przysługiwało przewodniczącym wojewódzkich Komitetów Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego na wniosek powiatowych lub miejskich Komitetów PW i WF. Odznaki były wykonywane na zlecenie Ministerstwa Spraw Wojskowych, a jej wytwórcami byli m.in. następujące zakłady: Adam Nagalski, Sztajnlager, ESEF, B. Sobczyk, Jan Knedler, Bronisław Grabski.